

i Løbet af Vinteren, og han ønskede over, at jeg havde udtalt mig derimod; men dette er et Moment, som jeg ikke i mindste Maade har omtalt. Jeg har nok set det hist og her fremdraget, men saavidt jeg erindrer, er det ikke fremdraget af den ærede Ordfører, og der var derfor ingen Ræsfag for mig til her at omtale det. Det ærede Medlem gjorde mig saaledes Uret ved at sige, at jeg havde udtalt mig derimod; men siden dette Moment iøvrigt er draget frem af det ærede Medlem, vil jeg dog bemærke, at det er et Argument, som vi ofte høre at der bliver lagt Bægt paa, men som ingenlunde har den Bægt, man gjerne vil tillægge det fra visse Sider. Naar der er talt om Beskyttelse af Sufferafinaderierne, saa ser man, at det Selskab, som er Fader til det nuværende Selskab „de danske Sufferfabriker“, nemlig den Gang det danske Silbershederi, fortæller, at det beskæftiger 1000 Arbeidere, og at man derfor endelig maa lade det beholde den Beskyttelse, det har, men jeg vil gøre opmærksom paa, at denne Beskyttelse beløber sig til 300,000 Rd. om Aaret. Det vilde være meget billigere om man gav hver af disse Tusinde Arbeidere 100 Rd. om Aaret, thi saa sparede man derved de Lotrediedeale af Summen, og Arbeiderne vare sikkert bedre tjente dermed. Dette har imidlertid en forholdsvis ringe Bægt, thi den største Del af den Art Beskyttelse kommer ikke Arbeiderne, men Fabrikken tilgode. Fabrikkerne give ikke mere til Arbeiderne — det er en Erfaringsætning, som viser sig hele Verden rundt — end de ere nødte til at give dem; de give dem ikke mere end Tidens Arbeidsløn. Hvis Staten giver Fabrikkerne Beskyttelse, saa beholde Fabrikkerne selv denne Beskyttelse og lade den ikke komme Andre tilgode. Nei, hvad jeg sagde, var, at fra Agerbrugets Synspunkt var det Spørgsmaal om Husmændenes Dyrkning af Sufferroer et underordnet Spørgsmaal; thi det, der fra Agerbrugets Synspunkt var Tale om, var, hvorvidt man skulde fremme Sufferroers Dyrkning paa Brastjorder, og dette er et langt større Spørgsmaal end det andet. Nu kom det ærede Medlem og fortalte os, i hvilken Grad Staten af Roesukker var stegen i Preussen, nemlig fra 35,000 Rd. til 18 Millioner; men hvorfor oplyste det ærede Medlem os ikke om, — hvad der staaer i det samme Blad, hvoraf han øste sin anden Meddelelse, — at Statens Loldasgifter af indført Sukker var i samme Lidsrum svundet ind til omtrent Intet, saaledes at i Virkeligheden Indtægten af Roesukkerafgiften og af Loldasgiften af Sukker ikke var steget mere end den samlede Sufferafgift burde være steget i Forhold til Befolkningens og Bestandens Fremvæxt i samme Tid. Hvorfor oplyste det ærede Medlem Intet derved? Og saa endelig Sverig! Ja, vore gode Naboer paa den anden Side af Øresund have endnu bestandig en Beskyttelsestilstand i alle Retninger, og de have meget ondt ved at komme bort derafra, idet

de have Tilbøielighed til at indføre den, hvor de kunne komme dertil. Dette er en Egenkab, som jeg ikke skal udtale mig videre om, men som jeg ikke tror det heldigt, at vi efterligne. Den ærede Ordfører sagde, at Afgiften af Fabrikken „Lolland“ vilde være 24,000 Rd., jeg tror det var saaledes; det ærede Medlem derovre (Chr. Pedersen) oplyste, at den var 120,000 Kr., hvilket altsaa er 60,000 Rd., og dette ligger en Del nærmere ved, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (K. Pedersen) ved en tidligere Leilighed sagde, nemlig, at den var 80,000 Rd.; men derpaa skal jeg forøvrigt ikke lægge stor Bægt. Jeg skal imidlertid ved denne Leilighed oplyse, at der ganske vist ikke foreligger noget ordentligt Regnskab — det var maaste en Feil, naar jeg udtrykte mig saaledes — men der foreligger en Beretning af officijs Karakter, som har været meddelt i „Berlingske Tidende“ for over tre Maanedere siden, og deri er fremstillet Omfanget af den Virksomhed, som Fabrikken kan ventes at ville udfolde i den nærmeste Fremtid. Tillige er der gjort opmærksom paa, hvor stor Udvidelse Fabrikken kan taale at faae, desom den kan faae Sufferroer nok; dette er saavidt jeg erindrer henved det Tre dobbelte. Naar vi nu tage det Tre dobbelte af 24,000 Rd., saa bliver det ogsaa omtrent 80,000 Rd. Det vil virkelig blive Tilfældet, dersom Fabrikken naaer det Omfang, der er bestemt, og ganske vist vil den naae det, naar vi øse Penge ud til den; derom kan der ikke være nogen Tvivl. Dersom Fabrikken „Lolland“ og derefter tillige andre Fabriker, som maatte opstaa rundt om i Landet, faae Frihed for Bestaatning, saa vil det komme til at gaa her, ligesom det er gaaet i Preussen, at Indtægterne af Sufferrolden efterhaanden svinde ind, om end ikke helt falde bort, saa dog svinde ind i en meget betydelig Grad, og med Hensyn til Roesukkerafgiften, da ere vi jo foreløbig beredte paa at opgive Halvdelen af det Loldbeløb, som Fabrikken skal svare til Statskassen og i Stedet derfor modtage Beløbet i nogle tvivlsomme Aktier, der naturligvis ikke faae Lov til at give noget synderligt Udbytte. Jeg kan ikke tro, at det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Antvær) har Ret i, at det ikke skulde være noget Opnuntrende for andre Fabriker til at begynde paa denne Virksomhed, dersom vi først indførte denne Fremgangsmaade; thi rigtignok skal dette Tilskud ikke være en ren Gave, det skal tilbagebetales, som han sagde, efter en vis Tids Forløb, hvilket dog ikke er Tilfældet, men der skal senere hen svares Rente af det, det vil altsaa sige, at det er et Prioritetslaan i Fabrikken. Altsaa et foreløbig rentefrit Prioritetslaan, som hele Tiden kommer til at staa uopsigeligt og paa gunstige Betingelser, ville vist alle mulige Fabriker betragte som en Opnuntning, der nok skulde fremkalde flere lignende Ønsker. — Der er en Ting mine Herrer, som jeg endnu skal gøre opmærksom